

به پاس شش دهه خدمات
آموزشی و پژوهشی استاد فرزانه
دکتر محمد جعفر جعفری لنگرودی

زندگینامه استاد

دکتر محمد جعفر جعفری لنگرودی، استاد شهیر حقوق دانشگاه تهران در سال ۱۳۰۲ شمسی در شهر لنگرود و در یک خانواده مذهبی چشم به جهان گشود. دکتر لنگرودی در کودکی برخی دروس حوزوی را نزد پدر خود فراگرفت و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در شهر لنگرود سپری و پس از آن در دانشسرای مقدماتی رشت ادامه تحصیل داد. وی تحصیل را در مدارس مذهبی و حوزه‌های علمیه ادامه داد و در مشهد سکنی گزید. در این شهر صرف و نحو، فرهنگ و ادبیات عرب، فصاحت و بلاغت را در مدرسه علمیه «دو در چهار گنبد» فراگرفت و اندکی بعد موفق به ترجمه کتاب المیزان در منطق شد. «محمد جعفر جعفری لنگرودی» در مشهد با افراد مشهوری چون پروفسور عبدالجواد فلاطوری روابط صمیمانه‌ای برقرار کرده بود. او پس از فراگیری مقدمات، دروس سطح و خارج خود را در محضر آیت الله حاج میرزا هاشم قزوینی تلمذ کرد و اعتماد و اعتبار در خوری نزد ایشان کسب نمود. ایشان همچنین محضر اساتید بزرگی چون آیت الله حاج میرزا مهدی اصفهانی، ادیب نیشابوری، آیت الله کدکنی و میرزا مهدی آشتیانی را درک نمود.

وی در سال ۱۳۲۶ دروس خارج خود را در محضر آقا شیخ هاشم و آیت الله دامغانی در مدرسه حاجی اسد فراگرفت. پس از مشهد، قم مقصد بعدی ایشان بود و در محضر بزرگانی چون آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله خوانساری و آیت الله صدر شاگردی نمود. ایشان همزمان با تحصیل در حوزه علمیه قم، تحصیل حقوق را در دانشکده حقوق دانشگاه تهران پیش گرفت و از کلاس درس دکتر سید حسن امامی نیز بهره جست. لنگرودی دوره لیسانس را با موفقیت کامل به پایان رساند، و پس از اتمام کارشناسی ارشد، در نهایت، در سال ۱۳۳۹ با ارائه پایان نامه «تأثیر اراده در حقوق مدنی» به دریافت دکترای حقوق خصوصی و قضایی مفتخر گردید.

ایشان در دهه ۱۳۳۰ در وزارت دادگستری استخدام شد و اندکی بعد به عنوان قاضی خدمت نمود و در اداره کل ثبت کشور نیز مشغول به کار شد. همزمان با کار قضایی خود، در اواخر دهه ۱۳۳۰ به تدریس دروس حقوقی در دانشگاه تهران، دانشگاه شهید بهشتی (دانشگاه ملی ایران سابق) و کلاس‌های قضایی دادگستری پرداخت.

نقش دکتر لنگرودی در تدوین پیش‌نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بسیار ارزشمند و مؤثر قلمداد می‌شود. ایشان پس از بازنشستگی در قوه قضائیه در سال ۱۳۶۳ به عنوان عضو هیئت علمی به دانشگاه تهران پیوست و مدتی را نیز به عنوان رئیس دانشکده حقوق این دانشکده ایفای نقش کرد.

استاد جعفری لنگرودی هم اکنون در ایستبورن انگلستان سکونت داشته و با وجود گذشت بیش از ۹۵ سال از عمر ارزشمند خود، هنوز مسیر پر پیچ و خم علم اندوزی

و پژوهشگری را دنبال می‌کنند. کتاب دایره المعارف عمومی حقوق (الفارق) ایشان در سال ۱۳۸۷ در بیست و ششمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران به عنوان برترین کتاب سال رشته حقوق معرفی گردید.

دکتر لنگرودی بیش از ۶۰ سال فعالیت علمی و پژوهشی در حوزه‌های حقوق اسلامی، حقوق تطبیقی، فقه و اصول فلسفه و ادبیات فارسی و ... پرداخته و تلاش‌های ارزشمندی در راه پژوهش در علم حقوق و تلفیق حقوق اسلامی و حقوق نوین انجام داده است. از آثار بیشتر شناخته شده ایشان می‌توان به مجموعه دوره «دانشنامه حقوقی و ترمینولوژی حقوق» در پنج جلد اشاره نمود.

آثار و تألیفات (به ترتیب الفبا):

- اساس در قوانین مدنی
- اصول فلسفی حقوق از ادوار فلسفه ابوالمعالی
- اندیشه و ارتقاء (یکصد و یک مقاله در علم ماهیت‌شناسی حقوقی)
- آرای شورای عالی ثبت و شرح آن
- تأثیر اراده در حقوق مدنی (رساله دکتری)
- تاریخ حقوق ایران از انقراض ساسانیان تا آغاز مشروطه
- تاریخ معتزله
- تعدیل النحو (خلاصه شرح رضی الدین استرآبادی بر کتاب کافی منهاج)
- التقریب الی حاشیه التهذیب
- حقوق اسلام
- حقوق ثبت
- حقوق مدنی ارث
- حقوق مدنی تعهدات
- حقوق مدنی حقوق خانواده
- حقوق مدنی رهن، صلح، وصیت (دو جلدی)
- حقوق مدنی عقد حواله
- حقوق مدنی عقد ضمان
- حقوق مدنی عقد کفالت
- حقوق مدنی وصیت
- دانشنامه حقوقی (دائرة المعارف قوانین و مقررات آیین دادرسی مدنی، ادله اثبات دعوی، امور حسبی و ثبت املاک و اسناد و ثبت شرکت‌ها و ثبت احوال (کلاً در ۵ جلد)
- دایرة المعارف عمومی حقوق (الفارق) در ۵ جلد

- دایره المعارف حقوق مدنی و تجارت
- دایره المعارف علوم اسلامی (سه جلد)
- راز بقای ایران در سخن مولوی
- راز بقای ایران در سخن حافظ
- راز بقای ایران در سخن فردوسی
- راز بقای ایران در سخن نظامی
- روش جدید در مقدمه عمومی علم حقوق
- سیمای شعر
- شخصیت معنوی حافظ
- شرح قانون مدنی حقوق اموال
- صد مقاله در روش تحقیق در علم حقوق
- علم الحدیث یا خودآموز رجال و درایه
- علم حقوق در گذر تاریخ
- فرهنگ حقوقی (کانون معرفت)
- فرهنگ عناصر شناسی حقوق مدنی - حقوق جزا
- فلسفه اعلی در علم حقوق
- فلسفه حقوق مدنی
- فلسفه عمومی حقوق بر پایه اصالت عمل (تئوری موازنه)
- فلسفه فرهنگ و هنر
- فن استدلال در منطق حقوق اسلام
- فیلولوژی
- کامل المیزان (منظومه عربی در منطق)
- مبسوط در ترمینولوژی حقوق (۵ جلد)
- مجموعه محشی قانون مدنی و طرح اصلاح قانون مدنی
- مسائل منطق حقوق
- المعول (خلاصه کتاب المطول)
- مکتب‌های حقوقی در حقوق اسلام
- منطق ادبی
- منطق حقوق